

**Бібліографічний список публікацій
із фондів Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
з питань міжнародного гуманітарного права
та сучасних збройних конфліктів. – 2018. –
Вип. 15 (11-31 серпня). – 74 с.**

Зміст

Досвід ведення гібридних конфліктів	1
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>1</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>3</i>
Міжнародне гуманітарне право.....	20
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>20</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>29</i>
<i>Електронні ресурси</i>	<i>52</i>
Захист цивільного населення під час збройного конфлікту	53
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>53</i>
Міжнародний досвід вирішення конфлікту.....	72
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>72</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>73</i>

Досвід ведення гібридних конфліктів

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Жарких Д. Война. Экономика. Информация** / Денис Жарких, Сергей Феофилов. — Киев : Саммит-Книга, 2016. — 510, [1] с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : А788024.** Використано комплексний та системний підхід в аналізі понять "війна", "економічні досягнення" та "забезпечення інформацією", що ставить їх на один щабель і дає ключ до розуміння проблеми гібридних інформаційних воєн. Дослідження починається з глибин віків і відповідає на питання, чому одні цивілізації визначили подальшу історію світу, а інші – зникли. Комплексний аналіз усіх викладених факторів свідчить, що основні битви людства завжди відбувались на перетині головних торгових шляхів і мали економічне підґрунтя. Показано як вірування, комунікації, традиції, інформаційні

потоки були рушійними силами у перемогах армій. Значну роль приділено засобам комунікації в історії ХХ ст. Окрему увагу приділено тематиці холодної війни, в якій Захід використовував здебільшого засоби комунікації та мас-культуру. Розглянуто інформаційні технології холодної війни. Розкрито декілька законів інформаційного впливу, знання яких сприятиме збільшенню ефективності управління інформаційними потоками та дозволить уникнути маніпулювання з боку противника.

2. Устименко О. В. Планування розвитку спроможностей сил оборони України щодо протидії загрозам у ході гібридної війни / О. В. Устименко, В. І. Білик // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Серія: Держ. упр. - 2018. - № 2 (89). — С. 48-52. *Вивчено необхідність планування розвитку спроможностей сил оборони за нинішніх умов гібридної війни, що ведеться Росією проти України. Розглянуто сучасний стан нормативно-правової бази, що стосується спроможностей сил оборони, та класифікацію спроможностей у процесі оборонного планування: необхідні спроможності, наявні спроможності, критичні спроможності. З'ясовано, наскільки визначення терміна "спроможність" в Україні відповідає визначенню терміна "capabilities" в країнах НАТО. Обґрунтовано доцільність у процесі розбудови спроможностей сил оборони використовувати досвід НАТО, в якому розроблено власний процес оборонного планування для визначення вимог до військ (сил), що виконуватимуть певні військові операції. Процес оборонного планування НАТО (NDPP) є основним засобом для визначення необхідних можливостей та сприяння їх своєчасному та послідовному розвитку та набуттю Альянсом. Розглянуто низку практичних процедур, на основі яких доцільно планувати розбудову спроможностей сил оборони та складові елементи спроможностей. Наголошено на тому, що планування розвитку складових сил оборони, їх спільної підготовки і застосування в кризових ситуаціях воєнного характеру має здійснюватися на основі визначених ситуацій, завдань та вимог до оперативних (бойових,*

спеціальних)

спроможностей.

Текст:

<http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/79/files/26ce167b-d55b-468e-bc9f-c6ec018615af.pdf>

3. **Bielska T. V. Functional institutional behavior of global civil society in conflict zones** / T. V. Bielska, R. R. Khasanov // Публіч. урядування. – 2017. – № 3. - С. 33-42. - Бібліогр.: 11 назв. - англ. *Визначено, що у період конфлікту на Сході України спостерігається зростання активності інституцій глобального громадянського суспільства та, як наслідок, підвищення рівня довіри до громадських об'єднань. Вказано, що у кризовій ситуації активну діяльність здійснюють як інституції глобального громадянського суспільства, так і національні громадські об'єднання та державні установи. Аргументовано, що співпраця міжнародних неурядових організацій з урядами національних держав та громадськими організаціями відзначається феноменом “обопільного впливу”. Акцентовано увагу на тому, що це явище сприяє становленню глобального громадянського суспільства, яке є більш консолідованим у порівнянні з міжнародним співтовариством держав.*

Статті з періодичних видань

4. **Символ дружби для українців важливіший, ніж зброя** / Прес-служба апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 30 серп. (№ 161). — Електрон. ресурс. *Надано інформацію про зустріч Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія з делегацією Євразійського центру ім. Діну Патріціу Атлантичної ради на чолі з Директором центру Джоном Хербстом. Обговорено питання щодо ситуації на Сході України, викликів гібридної війни з Росією та боротьби з корупцією всередині країни. Акцентовано увагу на новітніх методах впливу та ведення гібридної війни проти України та усього вільного світу, складовими якої є інформаційна війна та кібератаки. Наголошено, що в цьому контексті заслуговує на підтримку ідея створення центру протидії гібридній агресії, який би був міжрегіональним центром, включно з*

Грузією, країнами Балтії, Польщею, Молдовою та ін. Андрій Парубій зазначив, що будівництво газогону "Північний потік-2" має політичний характер та становить загрозу економічній незалежності європейських країн. Голова Верховної Ради також звернувся до членів делегації з проханням вплинути на рішення про визнання Голодомору в Україні. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306915>

5. **Бесперстова О. "Одной из первых загорелась машина с большим красным крестом на борту. В нее выстрелил танк. Раненые догорали на моих глазах ..."** : ровно четыре года назад российские войска в упор расстреляли колонну обессиленных от голода и жажды защитников Украины, выходявших из Иловайска / Ольга Бесперстова // Факты и комментарии. — 2018. — 30 авг. – 5 сент. (№ 34). — С. 7, 8. *Подано матеріали розмови з військовослужбовцем – учасником антитерористичної операції на Сході України, 35-річним киянином Олександром Дайнегою, позивний "Чуб". Основна тема розмови – події серпня 2014 року, коли українські військовослужбовці були розстріляні російськими військовими під час виходу із Іловайська.*

6. **Бурлаченко С. Куда ни кинь — везде тормоз** / Сергей Бурлаченко // 2000: Еженедельник. — 2018. — 10–16 авг. (№ 31/32). — С. А2, А7. *Подано інформацію щодо проведення дискусій з приводу продовження закону "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей" після закінчення терміну його дії. Текст: <https://www.2000.ua/v-nomere/forum/puls/kuda-ni-kin-vezde-tormoz.htm>*

7. **Вимагаємо закрити рупор Кремля!** // Шлях перемоги. — 2018. — 15 серп. (№ 33). — С. 3. *Йдеться про зустріч президента Українського Конгресового Комітету Америки (відділ Іллінойс) Ігоря Дячуна та віце-президента Павла Бандрівського з Генеральним консулом України в Чикаго Ларисою Гераско, під час якої вони повідомили про занепокоєння української громади в штаті Іллінойс щодо поновлення*

ліцензії телеканалу "Інтер" на трансляцію. Зазначено, що в Україні організації громадянського суспільства розглядають "Інтер" як зброю в гібридній інформаційній війні Росії проти України, і тому таке рішення шкодить іміджу України та послаблює позиції українства в усьому світі. Представники української громади звернулися до держави Україна із вимогою вжити реальних заходів та припинити мовлення телеканалу "Інтер", Зазначено, що заходи, спрямовані на захист українського інформаційного простору в рамках світової кампанії "Стоп реванш", відбулися нещодавно також в Австралії, Канаді та країнах Європи. Текст: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjv-Lm7tfHcAhWJApoKHejkDmsQFjAAegQIAhAB&url=http%3A%2F%2Fukrnationalism.com%2Fnews%2Fukrainian-world%2F3337-vymahaiemo-zakryty-rupor-kremlia.html&usg=AOvVaw3xIzlm6k6KX4Ugk-2HaEre>

8. **Гібридна війна в Азовском море** // Журнал Крым Информ. – 2018. – № 2. — С. 8-9. *Йдеться про мілітаризацію Росією Азовського та Чорного моря та втрати української економіки у зв'язку з блокуванням Росією торговельних суден, що знаходяться під арештом.*

9. **Голуб Т. Відлуння смертельного залпу** : у Сумах 16 серпня відбудеться поховання бійця 27-ї Сумської реактивної артбригади Олександра Буйвала, який загинув 3 вересня 2014 року від вогню ворожих "Смерчів" / Тетяна Голуб // Панорама (Суми). — 2018. — 15–22 авг. (№ 33). — С. А1, А8.

10. **Заява Національної ініціативи "Стоп реванш" щодо необхідності припинення мовлення телеканалу "Інтер"** // Шлях перемоги. — 2018. — 15 серп. (№ 33). — С. 3. *Подано текст заяви Національної ініціативи "Стоп реванш" з приводу діяльності телеканалу "Інтер", який, на думку авторів заяви, є "загрозою національній безпеці держави". В заяві зазначено, що телеканал "Інтер" "системно здійснює підривну пропагандистську діяльність, є виразником інтересів Російської*

Федерації (РФ) та ретранслює ідеологию Кремля в Україні”. Автори заяви висловлюють протест проти рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення про продовження ліцензії телеканалу “Інтер” ще на сім років і вимагають захистити інформаційний простір України від ворожих атак.

11. **Зяцьєв С. “Добрий брат” творить добрі справи ...** / Сергій Зяцьєв // Демократична Україна. — 2018. — 27 лип. (№ 30). — С. 5. *Подано інформацію про те, що польський бізнесмен Маріуш Марковскі спільно зі своїми однодумцями повертає до повноцінного життя поранених учасників антитерористичної операції з України.* Текст: <http://www.dua.com.ua/community/item/4164-dobrij-brat-tvorit-dobri-spravi.html>

12. **Зяцьєв С. “Подільська громада” допомогла війську на 10 млн гривень** / Сергій Зяцьєв // Нар. армія. — 2018. — 30 серп. (№ 35). — С. 22. *Висвітлено інформацію про благодійний фонд “Подільська громада”, який одним із перших почав активно допомагати українським воїнам на передовій.*

13. **Карпюк Г. Гардероб по натовському стандарту** / Геннадій Карпюк // 2000: Еженедельник. — 2018. — 10–16 авг. (№ 31/32). — С. В4. *Подано інформацію про одяг для військовослужбовців української армії, який відповідає стандартам НАТО. Зазначено, що основні розробки почали впроваджуватися після початку ведення воєнного конфлікту на Сході України.* Текст: <https://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/ekspertiza/garderoob-po-natovskomu-standartu.htm>

14. **Кирпа І. Люди сірої зони** : вийшла в світ книга-доказ, що викриває звірства російських спецслужб проти мирних мешканців окупованого Криму / Ірина Кирпа // Україна молода. — 2018. — 29 серп. (№ 93). — С. 7. *Йдеться про презентацію у багатьох містах України першої книжки про протистояння населення окупованого півострова російській агресії. Автори книжки зуміли зібрати унікальну добірку*

документальних свідчень очевидців драматичних подій навесні 2014 року, а також записати історії людей, які пережили репресії та шалений тиск із боку представників країни-агресора. Текст:

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/3353/164/125975/>

15. **Кіндсфатер О. Ворожих снарядів прилетіло стільки, що на танку ротного майже не залишилося динамічного захисту** / Олександр Кіндсфатер // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 5. *Висвітлено бойовий шлях начальника штабу танкового батальйону однієї з механізованих бригад майора Сергія О., бесіда з яким відбулась в районі проведення операції Об'єднаних сил (ООС) під час бригадних навчань з бойовою стрільбою. Зазначено, що молодий офіцер з 2014 року героїчно обороняє кордони України, пройшовши Дебальцеве, Логвинове, Докучаєвськ та Старогнатівку, а у 2018 році отримав військове звання майор* *достроково.* Текст:

<https://www.facebook.com/kommander.nord/posts/1052666418247489>

16. **Кіндсфатер О. За півгодини бою екіпаж танка старшини Поважнюка знищив дві одиниці техніки і взвод піхоти окупантів** / Олександр Кіндсфатер // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 9. *Висвітлено бойовий шлях старшини танкової роти 30-ї бригади Володимира Поважнюка, для якого війна почалася в серпні 2014 року під Міусинськом, що на Луганщині.* Текст: <http://www.adm-pl.gov.ua/story/za-pivgodini-boyu-ekipazh-tanki-starshini-povazhnyuka-znishchiv-dvi-odinici-tehniki-i-vzvod-pi>

17. **Кіндсфатер О. Російські найманці були настільки деморолізовані, що навіть не відкривали вогонь у відповідь** : саме сміливість і рішучість молодого командира вирішили успіх бою / Олександр Кіндсфатер // Нар. армія. — 2018. — 30 серп. (№ 35). — С. 7. *Подано інформацію про несення воєнної служби на Сході України в зоні проведення операції Об'єднаних сил капітана Костянтина Ф.*

Акцентовано увагу на його участі у воєнній операції з захоплення території, на якій перебував ворог під населеним пунктом Мар'їнка.

18. Король В. Про сучасне "неоварварство" : "на російському боці грають диявольськи талановиті люди, які хочуть нас знищити через ... порятунок", – Григорій Любовець / Валерій Король, Григорій Любовець ; бесіду вів Геннадій Карпюк // День. — 2018. — 17-18 серп. (№ 147/148). — С. 4-5. *Подано матеріали бесіди з науковими співробітниками і викладачами кафедри військової журналістики Військового інституту Київського національного університету (КНУ) ім. Тараса Шевченка, авторами монографії "Комунікаційно-контентна безпека: проблематика, підходи, етапи становлення" Валерієм Королем та Григорієм Любовцем. Окреслено проблему протидії російській інформаційній агресії, яка є елементом російського великодержавного шовінізму і має глибоке коріння та довгу історію. Висловлено думку, що Україна перебуває в умовах так званих "гібридно-месіанських агресій" як практик глобального гібридного тероризму, мета яких – знищити українську державність під маскою нібито "месії-рятівника", який може нас "пробачити" і "врятувати". Проаналізовано нові нестандартні методи, які використовуються в інформаційній війні проти України. Висловлено пропозиції, що саме необхідно зробити найближчим часом, щоб змінити роботу держави та її управлінських структур у сфері інформаційного спротиву агресії путінської Росії.* Текст:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjCiOHuqvvcAhWryaYKHQl_AbwQFjAAegQICRAB&url=https%3A%2F%2Fday.kyiv.ua%2Fuk%2Farticle%2Fpodrobyci%2Fpro-suchasne-neovarvarstvo&usg=AOvVaw1WbYe9K4NOtLsF6ZQJ6iOk

19. Кравець А. Пропаганда працює за допомогою символів / Анатолій Кравець // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 18. *Висвітлено особливості російської інформаційної пропаганди як інструментарію в гібридній війні проти України. Проаналізовано*

механізми дії російської пропаганди, розуміння яких дозволяє зменшити її вплив та ефективно їй протидіяти. Наголошено, що російська інформаційна політика є частиною й відзеркаленням загальної стратегії російської держави, яку розробляють, насамперед, спецслужби Російської Федерації. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5564-%2809-08-2018%29.pdf>

20. **Країна-агресор намагається відібрати майно наших компаній** // Голос України. — 2018. — 16 серп. (№ 152). — Електрон. ресурс. Подано коментар міністра з питань екології та природних ресурсів Остапа Семерака з приводу російського закону щодо анулювання українських ліцензій на користування надрами в акваторії Чорного й Азовського морів. Наголошено, що цей закон ніколи не визнає міжнародне співтовариство, адже Росія – це країна-агресор, яка захопила українську територію та намагається відібрати майно приватних компаній, українських державних компаній, майно України як держави. Зазначено, що в лютому 2018 р. Україна подала до Міжнародного трибуналу ООН з морського права меморандум про порушення Росією Конвенції ООН з морського права. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306450>

21. **Машовець К. "Вата-фільм" представляє, або історія одного чекістського кіно** / Костянтин Машовець // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 17. Висвітлено матеріали зустрічі Командувача Об'єднаних сил генерал-лейтенанта Сергія Наєва із головою Української добровольчої армії (УДА), народним депутатом України Дмитром Ярошем, яка відбулась 24 липня у Краматорську. Зазначено, що у світлі суспільного резонансу, викликаного нещодавньою заявою Сергія Наєва про нерегульованість законодавством України перебування на передньому краї, безпосередньо в бойових порядках армійських частин і підрозділів формувань добровольців, ця зустріч спричинила в широких колах української громадськості та ЗМІ особливе зацікавлення. Сергій Наєв і Дмитро Ярош обговорили цілком можливу участь бійців УДА в підготовці

сил для охорони державного кордону, підрозділів територіальної оборони. Також приділено увагу нетривіальним засобам кіномистецтва, до яких удається Кремль, щоб унести розбрат і хаос у лави захисників України.

Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/08/11/vata-film-predstavlyaye-abo-istoriya-odnogo-chekistskogo-kino/>

22. **Машовець К. Навіщо окупанти влаштовують демонстративні танкові "покатушки"** / Костянтин Машовець // Нар. армія. — 2018. — 30 серп. (№ 35). — С. 8. *Подано інформацію про значне нагромадження російської військової техніки на Сході України.*

23. **Машовець К. Протитанковий щит, або "стугна" прилетіла, і ага ...** / Костянтин Машовець // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 5. *Йдеться про активне підвищення Збройними силами України своїх бойових можливостей у сфері боротьби з броньованою технікою противника. Наголошено, що Україна створює у власному війську потужний і надійний протитанковий щит саме у тій сфері, де ще донедавна агресор мав перевагу.* Текст:

<http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5565-%2816-08-2018%29.pdf>

24. **Мирошниченко А. Азовський кризис. Морская блокада** / Антонина Мирошниченко // Вечер. вести. — 2018. — 27 авг. — 2 сент. (№ 34). — С. 6. *Йдеться про те, що Росія, озброївшись ратифікованим у 2004 році Договором між РФ і Україною про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки, знайшла виправдання своїм агресивним діям. Зазначено, що нині Росія не пропускає танкери через Керченську протоку в українські порти, однак з боку капітанів скарги відсутні. Станом на 21 серпня 2018 р. затримано понад 150 іноземних суден, які йшли в Бердянськ і Маріуполь.* Текст:

<http://gazetavv.com/news/policy/1535375791-azovskiy-krizis-morskaya-blokada.html>

25. **Мирошниченко А. Кривая колея сообщения с РФ** / Антонина Мирошниченко // Вечер. вести. — 2018. — 13 – 19 авг. (№ 32).

— С. 4. *Йдеться про перипетії, які пов'язані з можливістю закриття залізничного пасажирського сполучення між Україною і РФ на п'ятий рік війни. Інформацію про це анонсував міністр інфраструктури Володимир Омелян. Експерти навперебій заговорили про економічні збитки від реалізації подібного рішення, інші почали переживати про незручності співгромадян.* Текст: <http://gazetavv.com/news/policy/1534159479-krivaya-koleya-soobshcheniya-s-rf.html>

26. **Мосьондз О. "Усі, хто пішов за мною під Іловайськом, вижили"** / Ольга Мосьондз // Нар. армія. — 2018. — 23 серп. (№ 34). — С. 15. *Йдеться про героїчний вчинок старшого сержанта Юрія Закопця під час подій під Іловайськом. Боєць на позивний "Калина" вивів самотійно свій підрозділ під час обстрілу.*

27. **Муравський А. Росія захоплює Азовське море, стягуючи військовий флот і банкрутуючи порти** / Андрій Муравський // День. — 2018. — 16 серп. (№ 146). — С. 8. *Йдеться про гібридну блокаду Росією Азовського моря, яка розпочалася після завершення будівництва Керченського мосту. Зазначено, що міст є бар'єром для великих суден, тому станом на червень 2018 р. понад 144 контейнеровози відмовилися від використання портів у Маріуполі та Бердянську. Крім того, прикордонні війська Федеральної служби безпеки Російської Федерації (ФСБ РФ) на швидкісних катерах на тривалий період зупиняють для огляду судна, що йдуть до українських портів. Ці огляди передбачені договором про Азовське море від 2004 р., згідно з яким тут немає нейтральних вод – це внутрішнє море двох держав. Акцентовано увагу на необхідності перегляду статусу Азовського моря, в зв'язку з чим у Верховній Раді України (ВР України) вже зареєстрований законопроект "Про денонсацію Договору між Україною та Російською Федерацією про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки". Подано коментарі голови спостережної ради фонду "Майдан іноземних справ" Андрія Клименка, міністра інфраструктури Володимира Омеляна та партнера*

Міжнародної юридичної служби *Interlegal* Артура Ніцевича. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/rosiya-zahoplyuye-azovske-more>

28. **Олехнович А. "Ми своїх на війні не кидаємо"** / Анастасія Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 8. *Висвітлено бойовий шлях підполковника авіації Олега Гегечкорі, корінного кримчанина, кавалера ордена "За мужність", який за штурвалом вертольота врятував багато життів поранених українських бійців у найгарячіших точках російсько-української війни на Донбасі.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>

29. **Олехнович О. Ворожі снайпери часто не дають підняти голови але наші бійці вміло збивають їхню активність** / Олександр Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 7. *Розглянуто ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на лінії зіткнення в районі прифронтової Авдіївки (Донецька обл.). Подано коментарі бійців, які стоять на передових позиціях.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5564-%2809-08-2018%29.pdf>

30. **Олехнович О. Опорний пункт на танконебезпечному напрямку** / Олександр Олехнович // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 4. *Висвітлено ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на передових позиціях українських воїнів поблизу Донецька. Зазначено, що позиції українських військ у районі селища Піски залишаються одним із найбільш танконебезпечних напрямів на фронті. Йдеться про бойові будні захисників.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5565-%2816-08-2018%29.pdf>

31. **Основенко П. "Аварія стала для нас промислом Божим, бо за 15 хвилин після ДТП дорогу попереду накрила ворожа артилерія"** / Павло Основенко ; записав Володимир Загребельний // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 20. *Подано інтерв'ю із військовим капеланом митрофорним протоієреєм Павлом Основенком (УПЦ КП), за плечима якого не одна ротація на Схід України, чималий досвід роботи в бойових*

умовах. Кавалер ордена "За заслуги" III ступеня та почесного знака начальника генерального штабу – Головнокомандувача Збройних сил України "За заслуги перед Збройними силами України" розповів про душпастирів на передовій. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5565-%2816-08-2018%29.pdf>

32. **Панчишин В. Ворог обстрілює наші позиції з подвір'я школи окупованого селища** : українські воїни не піддаються на зухвалі провокації ворога / Віталій Панчишин // Нар. армія. — 2018. — 30 серп. (№ 35). — С. 5. *Подано інформацію про ситуацію на Сході України в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС).*

33. **Питишкина Н. Ушел из жизни на передовой** / Наталья Питишкина // Мелитоп. ведомости. — 2018. — 27 июня–3 июля (№ 26). — С. 5. *Йдеться про загибель військовослужбовця – учасника операції Об'єднаних сил (ООС), жителя Мелітополя Андрія Попова.*

34. **Президент України Петро Порошенко: "Україна готова до серійного випуску різних видів боєприпасів"** // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 2. *Йдеться про початок виробництва в Україні на підприємствах "Укроборонпрому" тих видів боєприпасів, які донедавна були дефіцитними. Подано тези виступу Президента України Петра Порошенка на відкритті виробничої лінії з виготовлення артилерійських снарядів великих калібрів на ДАХК (Державна акціонерна холдингова компанія) "Артем". Президент зазначив, що "при розробці воєнного бюджету ми заклали необхідні кошти для своєчасного фінансування оборонної промисловості, чого ніколи не було раніше".* Текст: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-gotova-do-serijnogo-vipusku-riznih-vidiv-boyeripras-48942>

35. **Про результати розслідування нічого не чути** // Голос України. — 2018. — 18 серп. (№ 154). — Електрон. ресурс. *Йдеться про звернення народних депутатів України Андрія Левуса, Сергія Висоцького, Олега Медуниці та Ганни Гопко до Генеральної прокуратури України*

(ГПУ) та Служби безпеки України (СБУ) з вимогою прозвітувати про результати розслідування антиукраїнської діяльності Віктора Медведчука. Зазначено, що останнім часом Віктор Медведчук помітно активізував свою публічну діяльність в Україні: вступ у партію "За життя" Вадима Рабіновича, втручання в сценарій фільму про Василя Стуса тощо. В той же час, як вважають автори звернення, роль Віктора Медведчука у питанні звільнення українських заручників із Російської Федерації (РФ), для чого він присутній в Мінській групі, неефективна і "дорівнює нулю". Народні депутати висловлюють думку, що доказів проти Віктора Медведчука достатньо, питання лише в політичній волі вищого керівництва країни довести відкриту справу до логічного завершення – вироку суду. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306590>

36. **Силкін Є. Неподалік від Новозванівки наші бійці постійно "українізують" противника** / Євгеній Силкін // Нар. армія. — 2018. — 2 серп. (№ 31). — С. 5. *Йдеться про ситуацію в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на одній із ділянок Луганського напрямку в Новозванівці. Зазначено, зокрема, що о 7-й годині ранку на ротному опорному пункті лунає з потужних динаміків Гімн України. Саме в такий спосіб захисники цього населеного пункту щодня нагадують російським окупантам, що ті воюють на українській землі.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5563-%2802-08-2018%29.pdf>

37. **Силкін Є. Район селища Кримського: ворожі стрільці й пропагандисти не змовкають** / Євгеній Силкін // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 6. *Розглянуто ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на одній із найгарячіших ділянок фронту – підступах до Кримського (Луганська обл.). Подано коментарі бійців, що обороняють Кримське.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5564-%2809-08-2018%29.pdf>

38. **Скоростецький В. "Жирафа" з "іклами" або чи можна стрибнути вище голови?!** / Володимир Скоростецький // Нар. армія. —

2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 15. *Йдеться про винахід артилеристів однієї з механізованих бригад Збройних сил України, які зараз беруть участь в операції Об'єднаних сил (ООС) і захищають підступи до Авдіївки. Бійці самостійно сконструювали пристосування для запуску протитанкових керованих ракет, яке назвали Big Foot (Велика нога). Висота пристрою – 9 метрів; у бойове положення приводиться за три-чотири хвилини. Зазначено, що це не єдиний технічний проект, який у фронтових умовах створили артилеристи піхотної бригади.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>

39. **Торба В. Агресія зростає : ”Росія дійсно нарощує свою присутність на окупованих територіях. Ми маємо бути готові”, – військовий експерт / Валентин Торба // День. — 2018. — 14 серп. (№ 144). — С. 5.** *Йдеться про звіт Спеціальної моніторингової місії Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) в Україні щодо присутності збройних формувань Російської Федерації (РФ) на території окупованого Донбасу. Наголошено, що ці факти повинні стати поштовхом до прийняття міжнародним співтовариством нових найжорстокіших санкцій відносно РФ як агресора і окупанта — держави, яка створює гібридні армії, підтримує, спонсорує і курує дії терористичних груп на Донбасі.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/agresiya-zrostaye>

40. **Торба В. Чим відповідь Україна? : дії Росії в Приазов'ї – це лише етап подальшої військової та економічної експансії / Валентин Торба // День. — 2018. — 28 серп. (№ 152). — С. 4.** *Йдеться про наслідки для економіки України дій Росії в Азовському морі, внаслідок чого фактично заблоковані українські порти і зокрема Маріуполь. Зазначено, що блокада українських приазовських портів – це лише етап для подальшої російської експансії, як військової так і економічної. Наголошено на необхідності вирішення проблеми дипломатичним шляхом. Акцентовано увагу на*

питанні розбудови українських військово-морських сил. Текст:
<https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/syla-na-mori>

41. **Удар по європейських цінностях** / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 21 серп. (№ 155). — Електрон. ресурс. *Подано коментар голови Комітету Верховної Ради України (ВР України) Ганни Гопко з приводу участі президента Російської Федерації (РФ) Володимира Путіна у весіллі глави Міністерства закордонних справ (МЗС) Австрії Карін Кнайсль. Ганна Гопко вважає, що запрошення до урочистої церемонії глави держави-агресора дискредитує Австрію як нейтральну державу та завдає потужного удару по європейських цінностях. Надано також інформацію про оприлюднену народними депутатами з міжфракційного об'єднання "Єврооптимісти" заяву щодо необхідності посилення санкцій проти РФ. Народні депутати звернулися до західних партнерів із закликом не йти на компроміси з режимом Путіна та наголосили, що "подвійні стандарти та гібридна дипломатія є загрозою для Європи".* Текст:
<http://www.golos.com.ua/article/306650>

42. **Хмельницький Д. Кремлівський маскарад, або Російські агенти впливу за кордоном** / Дмитро Хмельницький // *Дзеркало тижня*. — 2018. — 18-22 серп. (№ 30). — С. 4. *Йдеться про діяльність російської агентури впливу за кордоном, яку представляють численні організації, створені і фінансовані Росією. Зазначено, що вони імітують громадську, культурну і наукову активність та орієнтовані як на корінне місцеве суспільство, так і на емігрантів з СРСР і Росії. Всі агентури впливу спеціалізовані й цілеспрямовано працюють із найрізноманітнішими політичними, етнічними, соціальними, культурними та професійними спільнотами. Наголошено, що класифікація цих організацій та об'єднань становить особливий інтерес, тому що за цією схемою російські спецслужби працюють у всіх країнах світу. Висвітлено історію створення та діяльність найбільших і найхарактерніших агентів впливу Кремля за*

кордоном: Міжнародна рада російських співвітчизників (МРРС); Всесвітня координаційна рада російських співвітчизників, що проживають за кордоном (ВКРРС); фонд "Русский мир"; Федеральне агентство у справах Співдружності Незалежних Держав, співвітчизників, що проживають за кордоном, і з міжнародного гуманітарного співробітництва ("Россотрудничество"); Всесвітня асоціація російської преси (ВАРП) та ін. Текст: <https://dt.ua/international/kremlivskiy-maskarad-abo-rosiyski-agenti-vplivu-za-kordonom-285926.html>

43. **Цимбалюк Р. Роман Цимбалюк: "Витрина "Русского мира" – это сегодняшний обнищавший Донецк, некогда богатейший украинский город"** : український журналіст, працюючий в Москві, розповів "Фактам" про нинішню ситуацію в Москві / Роман Цимбалюк ; бесідувала Ольга Бесперстова // Факти і коментарії. — 2018. — 30 авт. — 5 сент. (№ 34). — С. 5, 6. *Викладено матеріали розмови з українським журналістом Романом Цимбалюком, який працює в Москві. Основна тема розмови – перспективи українсько-російських відносин, поїздка в колонію, де відбуває своє покарання Олег Сенцов. Акцентовано увагу на тому, що Кремль і далі буде все більш активно втручатися в передвиборчі процеси в Україні.*

44. **Чорна С. Іловайська трагедія: Генпрокуратура оприлюднила результати розслідування** / Світлана Чорна // Голос України. — 2018. — 31 серп. (№ 162). — Електрон. ресурс. *Йдеться про завершення дослідження обставин Іловайської трагедії 2014 року, її причин та наслідків. Прес-служба Генеральної прокуратури повідомляє, що згідно з висновками експертів та комплексом інших здобутих доказів єдиним фактором, який перебуває у безпосередньому причинно-наслідковому зв'язку з Іловайською трагедією, є військова агресія збройних сил Російської Федерації у вигляді прямого вторгнення на територію України та подальше вчинення військовими країни-агресора воєнних злочинів.*

Зазначено, що за результатами розслідування факту агресивної війни РФ проти України загалом притягнуто до кримінальної відповідальності за скоєння злочинів 89 осіб, у тому числі 43 громадян РФ. Докази ведення РФ агресивної війни проти України та фінансування тероризму передано до *Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду*. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306955>

45. **Шипілов О. "Це моя земля, і нікому її не віддам!"** / Олександр Шипілов ; бесіду вів Олександр Рябоконт // 33-й канал (Вінниця). — 2018. — 8 серп. (№ 33). — С. 7. *Викладено матеріали розмови з підполковником Олександром Шипіловим, військовослужбовцем – учасником операції Об'єднаних сил України, з позивним "Козак Росомаха". Основна тема розмови – суть сьогоденної війни та особисте бачення подій.*

46. **Шпотенко Л. На четвертому місяці вагітності виїхала на бойову операцію. Під час пострілу відчула перший поштовх сина** / Лілія Шпотенко // Країна. — 2018. — №33 (30 серп.). — С. 27-28. *Висвітлено інформацію про бойовий шлях на Сході України Андріани Сусак, яка воювала в рядах батальйону "Айдар" у 2014 році.*

47. **Шульман О. Мобільні групи міністерства оборони працюють на передовій** / Олександр Шульман // Нар. армія. — 2018. — 16 серп. (№ 33). — С. 2. *Подано інформацію про тижневу роботу в районі проведення операції Об'єднаних сил мобільних робочих груп Міністерства оборони України, які, за дорученням міністра оборони Степана Полторака, вивчали реальний стан справ і порядок виконання завдань підрозділами, питання їхнього розміщення, забезпечення, укомплектованості та інших важливих питань життєдіяльності.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5565-%2816-08-2018%29.pdf>

48. **Шульман О. Оманлива тиша** : наш кореспондент провів один день на ротному командно-спостережному пункті / Олександр Шульман // Народна армія. — 2018. — 30 серп. (№ 35). — С. 4. *Висвітлено події*

одного дня, який кореспондент газети "Народна армія" провів на Сході України в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС).

49. **Щоб не програти інформаційну війну** // Голос України. — 2018. — 15 серп. (№ 151). — Електрон. ресурс. Надано інформацію про звернення народних депутатів України Ганни Гопко та Остапа Єднака до Кабінету Міністрів України (КМ України) та Прем'єр-міністра Володимира Гройсмана із вимогою не затверджувати "антидержавницькі результати діяльності" Ради з питань державної підтримки кінематографії та створити авторитетну комісію, яка перегляне процедуру конкурсу та вимоги до експертів. Приводом для звернення народних депутатів стали результати конкурсу кінопроектів на надання державної фінансової підтримки на виробництво (створення) та розповсюдження фільмів патріотичного спрямування. На думку народних депутатів, склад експертної ради при Міністерстві культури було здебільшого складено з людей, які безпосередньо не мають жодного стосунку до українського кіновиробництва. В результаті, державне фінансування отримали проекти телекомпаній, які виробляють найбільше телеконтенту для Російської Федерації (РФ). Ганна Гопко та Остап Єднак вважають, що подібні дії є злочином з розкрадання державних коштів та дискредитацією державних інституцій і пам'яті загиблих українських воїнів. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306426>

50. **Як не допустити реваншу проімперських сил** // Уряд. кур'єр. — 2018. — 23 серп. (№ 158). — С. 2. Подано тези виступу Президента України Петра Порошенка на міжнародному волонтерському та ветеранському форумі "Там, де ми – там Україна", який відбувся у Києві напередодні державних свят – Дня Державного Прапора і Дня Незалежності, в якому він акцентував увагу на необхідності рішучої протидії гібридній та інформаційній війні, розгорнутій Росією проти України. Президент зазначив, що президентські, парламентські і місцеві вибори є запорукою того, що в Україні не буде реваншу і не буде

повернення до російської імперії. Петро Порошенко запевнив, що Україна не прийматиме кабальних російських умов для досягнення миру та припинення військових дій на окупованих проросійськими бойовиками територіях України. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/yak-ne-dopustiti-revanshu-proimperskih-sil/>

Міжнародне гуманітарне право

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

51. **Артеменко А. В. Правовий статус морських просторів України після анексії Криму Російською Федерацією / А. В. Артеменко // Матеріали науково-практичної конференції "Сучасні проблеми правової системи України" : 26 квіт. 2016 р. — Черкаси, 2016. — С. 103-105. — *Шифр зберігання в Бібліотеці: А766061.***

52. **Бабін Б. В. Правовий режим морських просторів, що входять до тимчасово окупованої території України / Б. В. Бабін, Е. А. Плешко // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право. — Ужгород, 2016. — Вип. 37, т. 3. — С. 120-123. — *Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16060-37/3.***

53. **Бакаева Ю. В. Арест морских судов в Украине / Ю. В. Бакаева // Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. пр. - 2002. — Вип. 15. — С. 286-291.**

54. **Балобанов А. О. Деятельность Европейского Союза по правовому обеспечению безопасности мореплавания / А. О. Балобанов. - Одесса : ОНМУ, 2003. — 227 с. *Розглянуто міжнародно-правові норми та правила країн Європейського Союзу, спрямовані на гарантування безпеки мореплавства, що базуються на міжнародно-правових положеннях й які враховують адміністративно-правову практику прибережних країн. Досліджено прямий вплив Міжнародних Конвенцій з морського права на формування певної групи норм національного права європейських країн, а також на формування національного громадянського, кримінального та***

адміністративного законодавства. Розглянуто абсолютно нову групу норм адміністративного права – норми, що гарантують безпеку мореплавства.

55. Белова О. І. Міжнародно-правові аспекти державної морської політики України та юридичні проблеми її реалізації в сучасних умовах : автореф. дис... канд. юрид. наук / О. І. Белова; Ін-т законодавства ВР України. - Київ, 2008. - 20 с. *Досліджено міжнародно-правові аспекти державної морської політики та окремі юридичні проблеми її реалізації. Проаналізовано умови й особливості формування міжнародно-правового змісту державної морської політики. На підставі визначення загальнодержавних національних інтересів країни та з урахуванням сучасної геополітичної ситуації, виокремлено національні інтереси України в Азово-Чорноморському басейні й окремих районах Світового океану. Обґрунтовано цілі, принципи, завдання, пріоритетні напрямки та заходи міжнародно-правового забезпечення ефективної реалізації морської політики держави за сучасних умов. Наведено пропозиції щодо удосконалення та приведення у відповідність до практики міжнародного морського права чинного законодавства України, що встановлює правовий режим використання територіального моря, виключної економічної зони та континентального шельфу. Досліджено вплив і взаємозалежність геополітичної ситуації та географічного розташування держави, протяжності її морських кордонів і комунікацій з розвитком економіки країни, її зовнішньої торгівлі та здатністю забезпечити міжнародно-правовими засобами морську безпеку країни як базового елемента державної морської політики. Проаналізовано міжнародно-правові проблеми реалізації державної морської політики України в Азово-Чорноморському басейні. Запропоновано концепції державних дій щодо договірно-правового оформлення українсько-російського кордону в Азовському морі та Керченській протоці.*

Розглянуто питання делімітації континентального шельфу й особливих економічних зон між Україною та Румунією,

56. **Блінська О. С. Проблеми визначення міжнародної морської правосуб'єктності України** / О. С. Блінська // Вісн. Маріуп. держ. ун-ту. Серія: Право : зб. наук. пр. — Маріуполь, 2014. — Вип. 7. — С. 305-318. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп17596-7(2014).**

57. **Борисов Є. М. Питання кваліфікації вчинення державою-агресором воєнних злочинів на морі** / Є. М. Борисов // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право. — Ужгород, 2015. — Вип. 33, т. 2. — С. 184-187. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16060-33/2.**

58. **Брильов О. А. Арешт суден по забезпеченню морських вимог за законодавством України** / О. А. Брильов. - Миколаїв : Атол, 2002. — 238 с. *Висвітлено види та наведено характеристику деяких міжнародно-правових підстав адміністративного затримання суден. Розкрито характерні ознаки морського судна, яке виступає в судовому процесі як предмет арешту. Описано судову процедуру арешту суден, особливості їх арешту за окремими категоріями справ. Проаналізовано особливості застосування процедур арешту суден за законодавством інших країн.*

59. **Брылев А. А. Международные соглашения о пребывании Черноморского флота РФ на территории Украины** / А. А. Брылёв. — Одесса : Фенікс, 2013. — 241, [2] с. — (Серия "Международное право"). — **Шифр зберігання в Бібліотеці: А747126.** *Розглянуто порядок заходу іноземних військових кораблів у територіальні води України, загальні та особливі умови перебування Чорноморського флоту РФ на території України. Проаналізовано співвідношення міжнародних договорів і законів України. Обґрунтовано обмеження суверенних прав України та Російської Федерації у зв'язку із перебуванням Чорноморського флоту РФ на території України. Викладено умови та межі імунітету військових кораблів російського Чорноморського флоту. Наведено загальний огляд*

міжнародної практики використання іноземних територій під військової та невійськової об'єкти. Розкрито характерні категорії використання території України, а саме: "використання державної території", "використання основної бази і пунктів базування", "базування кораблів". Розглянуто загальні питання морської війни та питання морської війни на Чорному морі у серпні 2008 року зокрема.

60. Брылев А. А. Арест морских судов в торговом мореплаваннии : монографія / А. А. Брылев; МОНМС України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Феникс, 2012. - 276 с. *Розглянуто морську вимогу як категорію громадянського і морського права. Показано її особливості, що відокремлюють морську вимогу від громадянських вимог. Розроблено класифікацію морських вимог. Розкрито сутність і поняття морських привілеїв як одного з видів морських вимог. Систематизовано види способів забезпечення морських вимог. Проаналізовано поняття "достатній розмір забезпечення морських вимог" та "прийнятна форма забезпечення". Розкрито характерні ознаки морського судна, які виступають предметом арешту. Висвітлено процесуальні проблеми арешту суден, а також сутність і особливості процедури арешту.*

61. Валевська О. А. Правові механізми охорони Азово-Чорноморського басейну / Олеся Анатоліївна Валевська; М-во освіти і науки, Донец. юрид. ін-т МВС України. — Донецьк : Кальміус, 2011. — 222 с. — *Шифр зберігання в Бібліотеці: А712117.*

62. Виклики й інтеграційні перспективи України в контексті російської агресії в Криму та Донбасі: аналіз оцінок зарубіжних аналітиків і експертів / М. Кармазіна, Т. Бевз, Н. Ротар, В. Нападиста ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. — Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2017. — 182 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці А788241 Аналітична доповідь підготовлена за результатами дослідження теми "Виклики й інтеграційні перспективи України в контексті російської агресії в Криму та Донбасі: аналіз оцінок*

зарубіжних аналітиків і експертів ”. Проаналізовано судження аналітиків та експертів західних країн СНД, що знайшли відображення на сторінках Інтернет-ресурсів щодо специфіки ”української кризи”, ”донбаського розламу” та ”суверенізації” Криму, їхні інтерпретації нинішніх й потенційних загроз / викликів інтеграційним процесам в Україні.

63. **Воздіган Д. Особливості інтернет-журналістики на історичну тематику в умовах війни з РФ (на матеріалі інтернет-видання «Історична правда») / Д. Воздіган // Українознавство. - 2018. - № 1 (66). — С. 179-191.** Досліджено жанрово-тематичну специфіку публікацій про минуле України крізь призму їх зв'язку з сучасною агресією Росії.

64. **Галанюк Я. С. Напрями взаємодії Державної прикордонної служби України з органами публічної влади у сфері прикордонної безпеки / Я. С. Галанюк // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Серія: Держ. упр. - 2018. - № 2 (89). — С. 41-47.** Досліджено процес взаємодії Державної прикордонної служби України з органами публічної влади у сфері забезпечення прикордонної безпеки. Проаналізовано сучасні європейські стратегії прикордонної безпеки та основні проблеми, що мають місце в системі інтегрованого управління кордонами України. Визначено основні напрями та особливості подальшого розвитку взаємодії Державної прикордонної служби України з органами публічної влади щодо забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України із урахуванням кращих європейських практик. Розглянуто основні концептуальні рівні реалізації Національної стратегії інтегрованого прикордонного менеджменту та виділено головні органи державної влади, які вирішуватимуть завдання цих рівнів. Наведено ключові державно-управлінські завдання, що мають бути врегульовані для реалізації державної політики у сфері прикордонної безпеки. Текст:

<http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/79/files/bae8f77b-9057-4d07-9e45-1f46704fc8ac.pdf>

65. **Задорожній О. В. Анексія Криму – міжнародний злочин** / Олександр Вікторович Задорожній; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. — Київ : К. І. С., 2015. — 572 с. – *Шифр зберігання в Бібліотеці: A760296.*

66. **Задорожній О. В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991–2014** / Олександр Вікторович Задорожній; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. — Київ : К. І. С., 2014. — 959 с.– *Шифр зберігання в Бібліотеці: A753150.*

67. **Задорожній О. В. Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації** / Олександр Вікторович Задорожній; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. — Київ : К.І.С., 2016. — 559 с. — *Шифр зберігання в Бібліотеці: A766113.*

68. **Задорожній О. В. Порухення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права** / Олександр Вікторович Задорожній; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. — Київ : К. І. С., 2015. — 712 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: A758431.*

69. **Ільїнська К. О. Деякі питання міжнародно-правового режиму відкритого моря** / К. О. Ільїнська // Інновації в суднобудуванні та океанотехніці : матеріали Міжнар. наук-техн. конф., 24–27 верес. 2015 р. — Миколаїв, 2015. — С. 457-460. – *Шифр зберігання в Бібліотеці: B348953.*

70. **Караман І. В. Решение Международного Суда в деле о морской делимитации в Черном море (Румыния против Украины) : пер. и коммент.** / И. В. Караман. - Одесса : Феникс, 2012. - 211 с. - (Международ. право). *Викладено питання теорії та практики міжнародної*

морської делімітації. Детально висвітлено такі поняття, як "делімітація", "демаркація", "релевантні узбережжя", "спірний морський район". Наведено рішення Міжнародного Суду ООН у справі про морську делімітацію у Чорному морі (Румунія проти України) від 3 лютого 2009 р. Подано коментар до рішення суду.

71. **Кисловський В. П. Вихідні лінії для морських зон України: загальні питання** / В. П. Кисловський, М. О. Трюхан // Вісн. геодезії та картографії. – 2012. - № 1. – С. 29-36. *Розглянуто особливості створення системи вихідних ліній для визначення кордонів морських зон України. Проаналізовано практику побудови вихідних ліній причорноморських держав.*

72. **Кисловський В. П. Морські зони національної юрисдикції України** / В. П. Кисловський, М. О. Трюхан // Вісн. геодезії та картографії. – 2011. – № 6. - С. 20-25. *Розглянуто деякі картографічні та юридичні аспекти визначення морських зон національної юрисдикції України з метою делімітації морських просторів.*

73. **Ківалов С. В. Нариси морської доктрини України** / С. В. Ківалов ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". — Одеса : Гельветика, 2017. — 230 с. : іл., портр. — Бібліогр.: с. 154–174 та у підрядк. прим. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: А781733.**

74. **Кіященко Т. Дистанційне навчання в умовах проведення операції з оборони України на території Луганської області** / Тетяна Кіященко, Світлана Мозгова // Проф.-техн. освіта. - 2018. - № 2. — С. 20-21. *Розглянуто використання елементів дистанційної форми навчання, її особливостей та перспектив, забезпечення доступу до якісної професійної освіти в умовах проведення операції з оборони України.*

75. **Ключник Р. Антиросійські протести в Україні та за кордоном** / Р. Ключник // Україна–Європа–Світ: міжнар. зб. наук. пр. / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2017. – Вип. 19. – С. 311-313. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп 16945-19** *Розглянуто*

антиросійські протести в Україні та за кордоном упродовж останнього часу, їх причини і наслідки.

76. Коцур В. В. Етнополітичні процеси в Україні 1990-х років: провісники гібридної війни і геополітичних змін / В. В. Коцур // Молодий вчений. - 2018. - № 2, ч. 3. — С. 324-329. Розкрито провідні тенденції в етнополітичній сфері незалежної Української держави 1990-х рр., зовнішні впливи, зокрема РФ, на громадсько-політичну діяльність національних меншин на теренах України. Виявлено, що для досягнення державних зовнішньополітичних цілей було використано російську національну меншину та російську мову, що загострювало в Україні національну проблематику. Текст:

<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/77.pdf>

77. Матвіїшин Є. Г. Витрати на оборону та державне оборонне замовлення: Україна у світі / Є. Г. Матвіїшин, І. І. Оцабрик // Молодий вчений. - 2018. - № 2, ч. 3. — С. 403-405. Визначено світові витрати на оборону та державне оборонне замовлення в Україні. Проаналізовано військові витрати у різних куточках світу протягом 2015–2016 рр. Досліджено стан світових військових витрат та стан виконання державного оборонного замовлення у 2015–2016 рр. Вивчено особливості військових витрат в Україні та винесено висновки щодо сучасного стану державного оборонного замовлення. Текст:

<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/94.pdf>

78. Матвіїшин Є. Г. Потужність оборонно-промислового комплексу та сучасної військової сили: Україна в світ / Є. Г. Матвіїшин, І. І. Оцабрик // Молодий вчений. - 2018. - № 1, ч. 4. — С. 517-520. Проаналізовано потужність українського ОПК та визначено його місце у західному оборонному просторі.

79. ”Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку” : матеріали

круглого столу : 26 верес. 2016 р., м. Київ / Ф-т підприємництва та права Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну, Юрид. компанія Лекс Консалтинг, Каф. госп. права. — Днепр, 2016. — 298 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : А787995**. *Зі змісту: Запобігання використанню фінансової системи для відмивання доходів одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму: європейський досвід / А. Г. Чубенко, Т. Б. Процюк. – С. 50-54; Тероризм та сепаратизм: проблемні питання відмежування / О. В. Процюк. – С. 136-139.*

80. Підбережник Н. П. Виклики та загрози у сфері етнополітичних відносин в Україні на сучасному етапі / Н. П. Підбережник // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Серія: Держ. упр. – 2018. – № 2 (89). — С. 68-75. Проаналізовано проблемні питання у сфері етнополітичних відносин в Україні на сучасному етапі. З'ясовано причини та передумови їх виникнення. Доведено, що тривала відсутність власної державності, перебування різних частин українських земель у складі іноземних держав та антиукраїнська політика останніх призвели до етнорегіональних відмінностей у сучасній Україні. Констатовано, що основні загрози для етнополітичних відносин в Україні криються у мовній площині, адже незавершеність процесу формування національного мовно-культурного простору, довготривале нівелювання статусу української мови як державної в Україні призвело до поглиблення етнорегіоналізації українського суспільства на основі мовної ознаки. Будь-які спроби публічної влади щодо забезпечення розвитку української титульної нації та української мови як державної сприймаються представниками окремих національних меншин як наступ на їхні культурні права. Текст: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/79/files/4ce1bf31-8605-4b59-bd5e-3a439489576c.pdf>

81. Позолотин Л. А. Международные конвенции, кодексы, рекомендации ИМО и МОТ. Нормативно-правовое обеспечение

безпеки мореплавания, защиты окружающей среды и охраны труда на морском транспорте / Л. А. Позолотин, В. Г. Торский, В. И. Любченко ; ИКЦ Одес. нац. мор. акад. и др. — 3-е изд., перераб. и доп. — Одесса : Астропринт, 2007. — 144 с., табл. — (Безопасность и качество). — ***Шифр зберігання в Бібліотеці: A664008.** Розглянуто історію організації і напрями діяльності Міжнародної Морської організації (ММО) та Міжнародної організації праці (МОП), а також ухвалені ними угоди та нормативно-правові документи з гарантування безпеки мореплавства, захисту навколишнього середовища та охорони праці на морському транспорті. Наведено дані про "Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі", "Конвенцію про запобігання забрудненню моря скидами відходів та іншими матеріалами", угоду "Про громадянську відповідальність при транспортуванні ядерних матеріалів". Також подано інформацію про інструкції та рекомендації, що стосуються мореплавства, що видані іншими міжнародними організаціями.*

82. **Руденко А. Шлях спецпризначенця** / Альона Руденко // День. - 2018. - 23 серп. (№ 151). — С. 10-11. *Розглянуто питання підготовки підрозділів спеціального призначення у Національній академії Національної гвардії України.*

83. **Федорів А. Структурно-словотвірні та семантичні особливості псевдонімів членів ОУН–УПА та учасників АТО: порівняльний аспект** / А. Федорів // Українознавство. - 2018. - № 1 (66). — С. 202-213.

Статті з періодичних видань

84. **Балюк Н. "Наражати своє життя на небезпеку за 7 – 8 тисяч гривень – поза межами здорового глузду"** : одна з причин негативних явищ в українському війську – низькі зарплати контрактників, через які з армії звільняються найкращі / Наталія Балюк // Високий замок. — 2018. — 2-8 серп. (№ 84). — С. 11. *Йдеться про недостатнє фінансове*

забезпечення українських військовослужбовців – контрактників. Зазначено, що саме низька заробітна платня є основною причиною звільнення військовослужбовців.

85. **Брусенський О. Призов-2018: як укомплектувати українську армію?** / Олександр Брусенський // Демократ. Україна. — 2018. — 6 лип. (№ 27). — С. 11. Подано інформацію, що після підписання Президентом України Петром Порошенком Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення окремих питань проходження громадянами військової служби", який набув чинності 23 червня 2018 року, в країні заговорили про нібито проблеми з комплектуванням національного війська — армії. Текст: <http://www.dua.com.ua/army/item/4095-prizov-2018-yak-ukoplektuvati-ukrajinsku-armiyu.html>

86. **Будник О. Пекельна п'ятниця** / Ольга Будник // Демократ. Україна. — 2018. — 6 лип. (№ 27). — С. 3. Йдеться про роботу Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЕ). Зазначено, що ключовою подією для України стало прийняття резолюції щодо ситуації з українськими політичними в'язнями, які утримуються в Росії, а також підбиття підсумків роботи ad hoc-комітету, створеного для фактичного внесення до правил процедури змін, які дали б змогу російській делегації повернутися в сесійну залу ПАРЄ без застосування щодо неї санкцій. Текст: <http://www.dua.com.ua/ukraina-i-svit/item/4080-pekelnna-p-yatnitsya.html>

87. **Власенко В. Багатовекторність "човникової дипломатії"** / Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 18 серп. (№ 155). — С. 2. Надано інформацію про телефонну розмову Президента України Петра Порошенка з Федеральним канцлером Німеччини Ангелою Меркель. Обговорено ситуацію на Донбасі та подальші зусилля, в тому числі миротворчі, для забезпечення прогресу в мирному врегулюванні. Президент України акцентував увагу на питанні звільнення українських

заручників та політичних в'язнів, які незаконно утримуються на тимчасово окупованих територіях та в Росії. Зокрема, наголошено на необхідності негайного звільнення українського режисера Олега Сенцова. Обговорено також безпекові виклики, пов'язані з будівництвом газопроводу "Північний потік-2". Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/news/bagatovektornist-chovnikovoyi-diplomatiyi/>

88. Власенко В. Дипломати мають мобілізуватися перед викликами і загрозами : Україна готується до припинення чинності Договору про дружбу з РФ, щоб виплутатися з павутиння російської шовіністичної політики / Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 30 серп. (№ 161). — С. 2. *Подано тези виступу Президента України Петра Порошенка на черговій нараді керівників закордонних дипломатичних установ України, під час якого він повідомив про своє доручення Міністерству закордонних справ (МЗС) готуватися до розриву базового договору про дружбу з Російською Федерацією (РФ). Наголошено на значенні економічної та енергетичної незалежності і просування до отримання томоса для Української помісної церкви. Проінформовано також про візит в Україну федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель, який має відбутися на початку листопада. Це, на думку Петра Порошенка, стане свідченням особливої уваги Німеччини до розвитку взаємовигідного партнерства з Україною. У своєму виступі Прем'єр-міністр Володимир Гройсман закликав керівників дипломатичних установ долучитися до боротьби з контрабандою, а також наголосив на важливості міжнародної підтримки курсу реформ в Україні.* Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/diplomati-mayut-mobilizuvatisya-pered-viklikami-i-/>

89. Вус Р. Сили спеціальних операцій – найефективніші в умовах "гібридних" війн / Роман Вус // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 5. *Йдеться про сили спеціальних операцій (ССНО), які на сьогодні є одними з найбільш підготовленими та боєдатними в*

українському війську. Зазначено, що головне їхнє завдання – ведення бойових дій непрямими методами, що є найбільш ефективним в умовах гібридних війн сучасності. Свою ефективність українські воїни спеціального призначення довели із самого початку бойових дій на Донбасі. Зараз кількість бойових завдань для ССпО не зменшується, але сьогодні вони виконуються з використанням безпілотних літальних апаратів, сучасних приладів нічного бачення, новітніми зразками озброєння та військовою технікою. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>

90. **Галата Я. Саміт НАТО: надто багато на кону ...** / Ярослав Галата // Демократ. Україна. — 2018. — 6 лип. (№ 27). — С. 2. *Йдеться про саміт Північноатлантичного альянсу, який має відбутися в Брюсселі. Зазначено, що рішення, які будуть прийняті на цьому заході визначать перспективи відносин з Україною на найближчі часи. Наголошено, що офіційному Києву навряд чи варто сподіватися на доленосні рішення НАТО, проте висловлені сигнали щодо перспектив членства, оцінка Альянсом просування України шляхом євроатлантичної інтеграції та загальний контекст політики НАТО відзначатимуть реалістичність наших атлантичних прагнень.* Текст: <http://www.dua.com.ua/community/item/4079-samit-nato-nadto-bagato-na-konu.html>

91. **Глава держави підписав Закон про захист діяльності підприємств ДК "Укроборонпром" від негативного впливу юридичних осіб держави-агресора** // Нар. армія. — 2018. — 23 серп. (№ 34). — С. 2. *Надано інформацію прес-служби Президента України про запропоновані у законі механізми захисту господарської діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу, внесених у перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави від негативних наслідків впливу юридичних осіб, зареєстрованих на території*

держави-агресора та/або держави окупанта або юридичних осіб з іноземними інвестиціями держави-агресора та/або держави-окупанта.

92. **Довіра вимагає і високої відповідальності** // Голос України. — 2018. — 23 серп. (№ 158). — Електрон. ресурс. Подано тези виступу 1-го заступника Голови Верховної Ради України (ВР України) Ірини Геращенко на міжнародному волонтерському та ветеранському форумі "Там, де ми, – там Україна". Висловлено подяку волонтерам за постійну підтримку Збройних сил України (ЗСУ), яка розпочалась у 2014 р. та триває по сьогоднішній день. Акцентовано увагу на важливості створення Міністерства з питань ветеранів. Надано інформацію про пріоритетні законопроекти у сфері безпеки і оборони, які мають бути ухвалені ВР України під час 9-ї сесії. Зазначено, що серед цих законопроектів – важливий законопроект у сфері правового статусу та соціальних гарантій заручників та політв'язнів, які незаконно утримуються в Російській Федерації (РФ). Текст: <http://www.golos.com.ua/article/306824>

93. **Дроздов С. Цьогоріч авіапарк ПС [Повітряних сил] поповнять майже 30 відремонтованих і модернізованих літаків** / Сергій Дроздов ; Спілкувався Сергій Фурдик // Нар. армія. — 2018. — 2 серп. (№ 31). — С. 6-7. Командувач ПС Збройних сил України генерал-полковник Сергій Дроздов в інтерв'ю розповів про першочергові завдання, що нині стоять перед вартовими неба. Він, зокрема, наголосив, що, зважаючи на реальні виклики та загрози, захисники повітряних кордонів нарощують свою боєздатність; залишається високою інтенсивність навчань; парк техніки ПС продовжує поповнюватися новими та модернізованими зразками оборонно-військової техніки; значно збільшено практичну складову в підготовці молодих льотчиків. Текст: <http://www.mil.gov.ua/news/2018/08/05/czogorich-aviapark-povitryanih-sil-popovnyat-majzhe-30-vidremontovanih-i-modernizovanih-litakiv/>

94. **Жибак Г. Виклики на західних кордонах України** / Григорій Жибак // Шлях перемоги. — 2018. — 22 серп. (№ 34). — С. 4. *Надано інформацію про проведений у Львові круглий стіл "Виклики на західних кордонах України: геополітичні, етнокультурні, ідеологічно-інформаційні" за участі науковців, експертів та представників громадськості з усіх областей Західної України. На думку учасника круглого столу, кандидата історичних наук Миколи Посівнича заяви та дії посадовців, політиків, представників інших структур Польщі, Угорщини та Румунії свідчать про спроби цих держав втрутитися у внутрішні справи України, для чого під різними приводами проводиться антиукраїнська національна "політика пам'яті". Враховуючи виклики та загрози, які постали на західних кордонах України, учасники круглого столу ухвалили звернення до керівництва держави, в якому містяться конкретні пропозиції щодо протидії антиукраїнській політиці та щодо розробки зовнішньополітичної стратегії України в просторі Середньої Європи.*

Текст:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiTxaWX5YLdAhUHb5oKHZwlApgQFjAAegQIBxAB&url=http%3A%2F%2Fukrnationalism.com%2Fnews%2Fnationalist-movement%2F3345-vyklyky-na-zakhidnykh-kordonakh-ukrainy.html&usg=AOvVaw1kkEcRZ8s_9KGwd4LT6ba4

95. **Завтонов Д. "Bravo zulu"** : саме такий морський сигнал, який означає "добре спрацьовано", пролунав в ефірі ... / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 2 серп. (№ 31). — С. 16. *Йдеться про участь українських кораблів у спільних тренуваннях типу PASSEX – натовському стандарті морських маневрів, які проводяться для підвищення сумісності корабельного складу військових флотів країн Альянсу та партнерів, таких як Україна. Наголошено, що постійна участь Воєнно-морських сил України у спільних тренуваннях є результатом системної співпраці національного флоту з флотами країн-партнерів. Крім того, такі*

навчання сприяють як підвищенню сумісності, подальшому опануванню стандартів НАТО, так і посиленню безпеки у Чорноморському регіоні.

Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5563-%2802-08-2018%29.pdf>

96. **Завтонов Д. "Рутинне" полювання на диверсантів, або велика відповідальність невеликого корабля** / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 7. *Йдеться про перебування кореспондента газети на борту протидиверсійного катера "Гола пристань", де він разом з екіпажем виконував бойові завдання під час українсько-американських навчань "Сі Бриз" 2018 р. Наголошено, що навіть одна диверсія може не тільки змінити хід бойових дій, а й спричинити незворотні економічні або політичні наслідки.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>

97. **Завтонов Д. Підготовка до бутафорської коронації "Маленького ПУ"** : саме таку кличку має колишній спецслужбист Леонід Пасічник, тимчасовий виконавч об'язків "смотрящего" "ЛНР" [Луганської народної республіки] / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 19. *Висвітлено ситуацію, пов'язану із проведенням виборів на Донбасі. Наголошено, що "поки весь цивілізований світ підтримує Україну в тому, що проведення виборів на Донбасі неможливе без введення туди миротворчої місії ООН, на місцях уже отримали інструкції від російських кураторів із терміном проведення виборів – осінь 2018 року."* Зазначено, що лідери "ЛНР" навіть озвучили явку на псевдовибори: понад 500 тис. жителів окупованих районів Луганської області. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5564-%2809-08-2018%29.pdf>

98. **Завтонов Д. Пристрасті за "Сі Бризом", або як росіяни відпрацьовували різні схеми й методики окупації Криму** / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 17. *Висвітлено політику Російської Федерації та політичні настрої на Кримському півострові у світлі подій 2006 року, коли антиукраїнські сили зірвали*

проведення міжнародних військово-морських навчань "Сі-Бриз–2006", продемонструвавши, що Росія вже давно відпрацьовувала різні схеми й методики окупації півострова. Наголошено, що "Сі Бриз" відбувається вже протягом 22 років, і з різних причин ці навчання проходили не щороку, але завжди вони викликали неабияке збудження в російських ЗМІ і, як наслідок – поціновувачів "русского міра". Зазначено, що станом на 2006 рік Росія співпрацювала з НАТО в чотири рази інтенсивніше за Україну.

Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>

99. **Завтонов Д. Суд "народного трибуналу"** / Дмитро Завтонов // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 19. *Йдеться про так званий "Український народний трибунал", заснований "ініціативною групою громадян" з українських юристів (колишніх суддів судової палати з розгляду кримінальних справ Апеляційного суду Луганської області) на території окупованих районів Донбасу. Розглянуто діяльність цього "суду", що з березня 2018 року відбувався в ОРДЛО, і який, за ствердженням представників підконтрольних Росії угруповань "вели українські судді за українським законодавством". Зазначено, що за рішенням "трибуналу" 18 сучасних і колишніх українських політиків дістали довічні терміни з конфіскацією майна.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5564-%2809-08-2018%29.pdf>

100. **Здоровило Т. Особливий догляд** : впроваджується акредитація волонтерів у районі проведення ООС / Тарас Здоровило // Україна молода. — 2018. — 15 серп. (№ 188). — С. 2. *Йдеться про наміри Генштабу ЗСУ впровадити акредитацію волонтерів у районі проведення ООС. На цей момент уже розроблено проект "Інструкції з акредитації волонтерської діяльності в районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій і Луганській областях". Відповідною інструкцією Генштаб планує ввести волонтерську діяльність у правове поле, а також створити механізми захисту волонтерів (у вигляді*

”служби” їхньої підтримки в Донецькій і Луганській областях) і за бажанням волонтерів допомагати їм з обліком і контролем над дорогим майном, яке вони поставляють армії. Текст: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3348/2006/125647/>

101. **Ігнат Ю. Олександр Харісов у свої 66 років легко ”стриже траву” на бойовому Су-25** / Юрій Ігнат // Нар. армія. — 2018. — 2 серп. (№ 31). — С. 8. *Подано розповідь про одного з найкращих та найдосвідченіших пілотів не тільки в Україні, а й за її межами – Олександра Харісова. Зазначено, що 66-річний військовий льотчик після 12 років перебування на пенсії у 2014 році знову сів у бойовий літак і вдруге за свою кар’єру написав ”Курс бойової підготовки авіації” з урахуванням бойового досвіду на Донбасі. Текст: <http://www.mikroskop.net.ua/oleksandr-harisov-u-svoyi-66-rokiv-legko-strizhe-travu-na-bojovomu-su-25/>*

102. **Ігнат Ю. По гарячих європейських авіаслідах** / Юрій Ігнат // Нар. армія. — 2018. — 26 лип. (№ 30). — С. 14. *Йдеться про ”дорожню карту” впровадження в Україні європейських авіаційних правил. Наголошено, що з метою врегулювання питань функціонування державної авіації у 2013 році в Міністерстві оборони було створено Управління регулювання діяльності державної авіації України, яке на той час очолив нинішній перший заступник Міністра оборони України Іван Руснак. За словами діючого начальника Управління Миколи Кушнірука відомством впроваджується міжнародний досвід з питань льотної придатності державних повітряних суден, їхніх компонентів та обладнання. Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/files/pdf/5562-%2826-07-2018%29.pdf>*

103. **Карпюк Г. Нинішня Росія вмiє тільки удавати миротворців** / Геннадій Карпюк // Нар. армія. — 2018. — 9 серп. (№ 32). — С. 16. *Висвітлено питання консолідації міжнародних сил для припинення російської агресії, яка становить загрозу для всієї європейської безпеки. Зазначено, що добігають 100 днів від початку операції Об’єднаних сил, яка, окрім очевидного комплексного операційного завдання зі стримування*